

Zitting 1975-1976

13 928

Goedkeuring van het op 29 juli 1960 te Parijs tot stand gekomen Verdrag inzake wettelijke aansprakelijkheid op het gebied van de kernenergie, van het op 28 januari 1964 te Parijs tot stand gekomen Aanvullend Protocol bij dat Verdrag, van het op 31 januari 1963 te Brussel tot stand gekomen Verdrag tot aanvulling van dat Verdrag, en van het op 28 januari 1964 te Parijs tot stand gekomen Aanvullend Protocol bij het laatstgenoemde Verdrag

Nr. 3

MEMORIE VAN TOELICHTING

1. Inleiding

De bouw en de exploitatie van kerninstallaties hebben een regeling met betrekking tot de aansprakelijkheid voor kernschade noodzakelijk gemaakt. Voor Nederland geldt in dit opzicht vooralsnog de Wet van 27 oktober 1965, houdende regelen inzake wettelijke aansprakelijkheid op het gebied van de kernenergie (Stb. 546).

Voor een uiteenzetting omtrent de redenen waarom en de wijze waarop ten deze is afgeweken van de regels van het gemene recht betreffende de aansprakelijkheid, en bepalingen zijn opgenomen aangaande een verplichte dekking, mogen de ondergetekenden verwijzen naar de memorie van toelichting bij het desbetreffende wetsontwerp (Bijl. Hand. II 1963-1964, nr. 7615). Uit deze memorie blijkt tevens, dat bij de opstelling van het wetsontwerp aansluiting werd gezocht bij het op 29 juli 1960 te Parijs gesloten Verdrag inzake wettelijke aansprakelijkheid op het gebied van de kernenergie, dat thans ter goedkeuring wordt aangeboden (laatstelijk Trb. 1964, 175).

Het Verdrag van Parijs kwam tot stand onder auspiciën van het Europees Agentschap voor Kernenergie (ENEA; thans NEA), dat op 20 december 1975 te Parijs in samenwerking tussen de Europese lidstaten van de toenmalige Organisatie voor Europese Economische Samenwerking (OEES; thans OESO) werd opgericht (zie rubriek J. van Trb. 1958, 55).

Het kwam voort uit de wens der betrokken staten om de aansprakelijkheid voor de gevolgen van een eventueel kernongeval zoveel mogelijk op gelijke wijze te regelen. Dit werd van belang geacht in verband met de mogelijkheid van grensoverschrijdende schade, met het internationale vervoer van nucleaire stoffen en met de ontwikkeling van de verzekeringsmogelijkheden. Het verdrag bevat zelfstandige regels inzake de wettelijke aansprakelijkheid, en verwijst voor enkele onderwerpen naar het nationale recht der verdragsluitende partijen. De regels die dit Verdrag geeft zijn in beginsel vatbaar voor rechtstreekse toepassing in de onderscheiden staten en behoeven voor het grootste deel geen nadere uitwerking aldaar. Een ontwerp van wet in verband met de uitvoering van het verdrag, alsook van het hierna te bespreken Aanvullend Verdrag van Brussel van 1963, wordt tegelijk met het onderhavi-

ge wetsontwerp bij de Staten-Generaal aanhangig gemaakt¹). Bedoeld wetsontwerp voorziet tevens in intrekking van de Wet van 27 oktober 1965.

Het Verdrag van Parijs gaat uit van de volgende beginselen:

1. De aansprakelijkheid voor schade ten gevolge van een kernongeval berust in beginsel uitsluitend bij de exploitant van de betrokken kerninstallatie; bijgevolg is bij voorbeeld hij, die diensten heeft verricht of materialen geleverd voor de bouw van de installatie, niet voor dergelijke schade aansprakelijk. De exploitant is daarvoor uit geen anderen hoofde dan uit het verdrag aansprakelijk.
2. De aansprakelijkheid is een objectieve, zodat het al of niet aanwezig zijn van schuld bij de exploitant irrelevant is.
3. De aansprakelijkheid is beperkt tot een in het verdrag vastgesteld maximumbedrag, waarvan de staten zowel naar boven als naar beneden kunnen afwijken, het laatste echter met inachtneming van een eveneens in het verdrag vastgesteld minimumbedrag.
4. De aansprakelijkheid is tevens beperkt in tijd. Terwijl in het algemeen voor rechtsvorderingen als de onderhavige een verjaringstermijn van dertig jaar geldt, bevat het verdrag in beginsel een vervaltermijn van tien jaar.
5. De exploitant is verplicht zekerheid te hebben en te houden ter dekking van zijn aansprakelijkheid uit het verdrag, waarbij in de eerste plaats aan verzekering is gedacht.

Het onder punt 3 hierboven bedoelde maximumbedrag werd op 15 mln. Europese rekeneenheden (ongeveer f 50 mln.) gesteld, het hoogste bedrag waarvan destijds was gebleken, dat er op de verzekeringsmarkt dekking voor zou zijn te vinden. Zoals blijkt uit het gelijktijdig met dit wetsontwerp ingediende ontwerp-uitvoeringswet, zou de Regering dit bedrag, wegens de inmiddels toegenomen verzekeringsmogelijkheden, thans voor Nederland op f 100 mln. gesteld willen zien.

De ondertekenende staten, in het bijzonder de lid-staten van Euratom waren van oordeel dat, gezien de kans dat de schade ten gevolge van een kernongeval de in het Verdrag van Parijs voorziene limiet te boven zou gaan, niet kon worden volstaan met een regeling waarbij de maximaal ter vergoeding strekkende middelen tot het hoogste verzekerbare bedrag zouden worden beperkt. Zij sloten daarom op 31 januari 1963 te Brussel het mede ter goedkeuring aangeboden Aanvullend Verdrag bij het Verdrag van Parijs (laatstelijk Trb. 1964, 176), waarbij zij zich verplichtten het voor de vergoeding der schade dienende bedrag op 120 mln. rekeneenheden (ongeveer f 430 mln.) te brengen, door boven het te verzekeren bedrag openbare middelen ter beschikking te stellen. Deze openbare middelen zullen vanaf het te verzekeren bedrag tot 70 mln. rekeneenheden (ongeveer f 250 mln.) door de staat, op wiens grondgebied de installatie van de aansprakelijke exploitant is gelegen, worden gefourneerd, terwijl daarboven 50 mln. rekeneenheden (ongeveer f 180 mln.) door de verdragsluitende staten gezamenlijk volgens een in het verdrag neergelegde verdeelsleutel ter beschikking zullen worden gesteld. Dit verdrag leent zich, anders dan het Verdrag van Parijs, niet voor rechtstreekse toepassing.

Op het gebied van de aansprakelijkheid voor kernschade kwam tevens een verdrag tot stand onder auspiciën van de Internationale Organisatie voor Atoomenergie te Wenen op 21 mei 1963 (laatstelijk Trb. 1965, 172). Dit verdrag week op verschillende punten van Verdragen van Parijs en Brussel af. Aangezien het de staten die de Verdragen van Parijs en Brussel hadden ondertekend, gewenst voorkwam dat niet door strijd tussen die verdragen en het Verdrag van Wenen de mogelijkheid zou worden afgesneden, dat zij ook bij het laatstgenoemde verdrag partij zouden worden, sloten zij op 28 januari 1964 te Parijs twee Protocollen (Trb. 1969, 178 en 179), waarbij de Verdragen van Parijs en Brussel zoveel mogelijk aan het Verdrag van Wenen zijn aangepast; die Protocollen worden mede ter goedkeuring aangeboden.

¹ Ingevolge de wens van de vaste Commissie voor Buitenlandse Zaken van beide Kamers der Staten-Generaal (zie Bijl. Hand. II - 13 052, nr. 1) is de Nederlandse tekst van het Verdrag van Parijs en van het Aanvullend Verdrag van Brussel, zoals die luiden na de wijziging daarvan bij de Aanvullende Protocollen bij die verdragen van 28 januari 1964, bijgevoegd.

In het ontwerp-uitvoeringswet is, zoals uit de memorie van toelichting daarbij blijkt, een regeling gekozen die bekrachtiging van het Verdrag van Wenen door het Koninkrijk vergemakkelijkt. Niettemin meent de Regering dat zodanige bekrachtiging vooralsnog niet wenselijk is, omdat in het overleg terzake in de NEA gebleken is dat resterende verschillen tussen de Verdragen van Parijs en Wenen voor staten die beide verdragen bekrachtigen of daartoe toetreden tot moeilijkheden aanleiding kunnen geven, vooral in staten waarin aan dergelijke verdragen rechtstreekse werking wordt toegekend. Het is tot dusverre niet gelukt daarvoor een bevredigende oplossing te vinden. Het belang bij toetreding tot het Verdrag van Wenen is bovendien vooralsnog betrekkelijk gering, nu dat verdrag nog niet in werking is getreden en Nederland met de staten die tot dusverre bij dit Verdrag partij zijn geworden op nucleair gebied vrijwel geen gemeenschappelijke belangen heeft. Het werd tot op heden geratificeerd door Argentinië, Cuba, de Filippijnen en de (toenmalige) Verenigde Arabische Republiek, terwijl Bolivia, Kameroen en Trinidad en Tobago toetraden.

Het Verdrag van Parijs en het daarbij behorende Wijzigingsprotocol zijn op 1 april 1968 in werking getreden. Zij zijn bekrachtigd door Turkije, Spanje, het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk, België, Zweden, Griekenland, Noorwegen, Denemarken, Italië en de Bondsrepubliek Duitsland, terwijl Finland is toegetreden. Ondertekend maar nog niet bekrachtigd hebben, behalve het Koninkrijk der Nederlanden, Luxemburg, Oostenrijk, Portugal en Zwitserland.

Het Verdrag van Brussel is op 4 december 1974 in werking getreden. Het werd bekrachtigd door het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk, Spanje, Zweden, Noorwegen, Denemarken en de Bondsrepubliek Duitsland. Ondertekend maar nog niet bekrachtigd hebben, behalve het Koninkrijk der Nederlanden, België, Italië, Luxemburg, Oostenrijk en Zwitserland. Wegens het aanvullend karakter van het Verdrag van Brussel zullen daarbij alleen staten partij kunnen worden die ook partij bij het Verdrag van Parijs zijn.

II. De Verdragen van Parijs en Brussel

De Verdragen van Parijs en Brussel verstaan onder een kernongeval een schadebrengend feit of een opeenvolging van zulke feiten met dezelfde oorzaak, mits dat feit of die opeenvolging van feiten of enige daardoor veroorzaakte schade voortkomt uit of het gevolg is van radioactieve eigenschappen of een combinatie van radioactieve eigenschappen met giftige, explosieve of andere gevaarlijke eigenschappen van splijtstoffen of radioactieve producten of afvalstoffen (*artikel 1* van het Verdrag van Parijs; zie ook *artikel 1* van het Verdrag van Brussel). Van de bedoelde stoffen geeft het eerstgenoemde artikel een omschrijving, waarbij aan de Bestuurscommissie van het NEA met het oog op toekomstige ontwikkelingen een supplementaire aanwijzende bevoegdheid is toegekend. Ook bevat het artikel een definitie van een kerninstallatie, wederom met supplementaire aanwijzende bevoegdheid van de Bestuurscommissie. Voor de toepassing van het Verdrag van Brussel zijn de staten verplicht tot het plaatsen van hun installaties op een lijst, in te dienen bij de Belgische Regering als depositaris van het Brussels Verdrag. De *artikelen 2* van beide verdragen bevatten een bepaling omtrent de omvang van de territoriale werking daarvan.

Kerninstallaties, die deel uitmaken van een vervoermiddel, waaronder in de eerste plaats voortstuwingsreactoren vallen, zijn van de werking der verdragen uitgesloten (*artikel 1* van het Verdrag van Parijs). De aansprakelijkheid voor kernschade, waarbij een dergelijke installatie is betrokken, is voor wat schepen betreft geregeld in het op 25 mei 1962 te Brussel tot stand gekomen Verdrag inzake de aansprakelijkheid van exploitanten van nucleaire schepen (Trb. 1968, 90). Dit verdrag is inmiddels voor het Koninkrijk geratificeerd. Het is nog niet in werking getreden, omdat daarvoor bekrachtiging nodig is van een zogenaamde vergunning verlenende staat; een dergelijke bekrachtiging heeft nog niet plaatsgevonden. In de Bondsrepubliek is het verdrag onlangs door het parlement goedgekeurd, zodat rekening moet

worden gehouden met de mogelijkheid dat het binnen afzienbare tijd door dat land zal worden geratificeerd. Voor wat betreft voortstuwingsreactoren in vliegtuigen en vervoermiddelen over land zijn de technische ontwikkelingen niet zo ver gevorderd dat daarvoor een regeling nodig is geacht.

De Verdragen van Parijs en Brussel bevatten een vrij uitgebreide regeling met betrekking tot de aansprakelijkheid bij vervoer van nucleaire stoffen (artikel 4 van het Verdrag van Parijs); dit vervoer zal immers veelal over de grondgebieden van verschillende staten plaatsvinden. Niettemin blijven bestaande internationale overeenkomsten op het gebied van het vervoer onverlet (*artikel 6* van het Verdrag van Parijs). De volgende verdragen kunnen in dit verband worden genoemd:

- Verdrag ter vaststelling van enige eenvormige regelen betreffende het cognossement, Brussel 25-8-1924 (laatstelijk Trb. 1965, 225);
- Verdrag tot het brengen van eenheid in enige bepalingen inzake het internationale luchtvervoer, Warschau 12-10-1929 (laatstelijk Trb. 1967, 93);
- Verdrag betreffende de overeenkomst tot internationaal vervoer van goederen over de weg (CRM), Genève, 19-5-1956 (laatstelijk Trb. 1969, 205);
- Internationaal Verdrag nopens de beperking van de aansprakelijkheid van eigenaren van zeeschepen, Brussel 10-10-1957 (laatstelijk Trb. 1968, 95).

De Internationale Verdragen betreffende het goederenvervoer per spoorweg, Bern 25-2-1961 (laatstelijk Trb. 1974, 93) en betreffende het vervoer van reizigers en bagage per spoorweg (CIV), Bern 25-2-1961 (laatstelijk Trb. 1974, 94) zonderen in hun artikelen 64, onderscheidenlijk 63, schade door een kernongeval uit.

Aangezien de werking van het genoemde artikel 6 van het Verdrag van Parijs onbevredigend werd geacht ten aanzien van het zeevervoer van nucleaire stoffen, werd op 17 december 1971 te Brussel de Overeenkomst inzake de wettelijke aansprakelijkheid op het gebied van het zeevervoer van nucleaire stoffen (Trb. 1974, 199) gesloten. Dit verdrag ontheft de zeevervoerder van aansprakelijkheid voor schade waarvoor reeds ingevolge het Verdrag van Parijs een exploitant van een kerninstallatie aansprakelijk is. Het zal op een later tijdstip ter goedkeuring aan het parlement worden aangeboden.

De Verdragen van Parijs en Brussel bevatten voorts regels betreffende de bevoegde rechter en het toepasselijke recht voor het geval schadevorderingen worden ingesteld (met name de *artikelen 13 en volgende* van het Verdrag van Parijs). In beginsel is de bevoegde rechter die van de verdragsluitende staat op wiens grondgebied het kernongeval heeft plaatsgevonden (*artikel 13*); deze past zijn nationale recht toe (*artikel 14 j^o artikel 11*). Als scheidsrechterlijke instantie ter zake van geschillen tussen de staten over de uitlegging of toepassing der verdragen fungeert het Tribunaal, door dezelfde staten en te zelfder tijd en plaatse als het NEA opgericht bij het Verdrag inzake de instelling van een veiligheidscontrole op het gebied van de kernenergie (laatstelijk Trb. 1964, 190) (*artikel 17*).

Artikel 13 van het Verdrag van Parijs geeft de voorwaarden aan, waaronder het de staten mogelijk is voorbehouden op het verdrag te maken. In de *Bijlage I* zijn de voorbehouden opgenomen die in overeenstemming daarmee ten tijde van de ondertekening van het verdrag en het Wijzigingsprotocol door de ondertekenende staten werden aanvaard.

Blijkens punt 4 van de door het Protocol gewijzigde Bijlage, hebben de regeringen van de Bondsrepubliek Duitsland en van Oostenrijk zich het recht voorbehouden, te bepalen dat artikel 9 van het verdrag (dat bepaalt dat de exploitant niet aansprakelijk is voor schade in geval van een gewapend con-

flict of andere bijzondere in het artikel genoemde omstandigheden) niet zal gelden met betrekking tot kernongevallen, die zich onderscheidenlijk in de Bondsrepubliek en in Oostenrijk voordoen. Een dergelijke bepaling zou tot gevolg kunnen hebben dat een Nederlandse exploitant – die in geval van vervoer van nucleaire stoffen van Nederland naar die landen niet aansprakelijk is voor de bedoelde schade, wanneer het kernongeval in Nederland plaatsvindt – dit wel zou zijn indien het kernongeval zich in een der genoemde landen voordoet. Aangezien het voor de exploitant vrijwel onmogelijk zal zijn voor dit risico de vereiste financiële zekerheid te verkrijgen, zou dit betekenen dat dit risico uiteindelijk ten laste van de Nederlandse staat zou komen. Het komt onaanvaardbaar voor, dat op deze wijze het afwijken van de bepalingen van het verdrag door andere staten voor rekening van de Nederlandse staat zou komen. Met het oog hierop werd het wenselijk geacht bij de ondertekening van het Wijzigingsprotocol vast te leggen, dat de Nederlandse Regering het recht heeft bij vervoer van nucleaire stoffen naar de twee genoemde landen de voorwaarde te stellen dat de aansprakelijkheid van de Nederlandse exploitant is beëindigd, op het moment dat die stoffen de Duitse, onderscheidenlijk de Oostenrijkse grens passeren (Trb. 1964, 178, blz. 13); een dergelijke voorwaarde zal kunnen worden opgenomen in de desbetreffende vervoersvergunning. Het ligt in het voornemen bedoelde verklaring bij de bekrachtiging van het Protocol te herhalen.

Bijlage II bepaalt – ten overvloede – dat het verdrag de staatsaansprakelijkheid uit het volkenrecht onverlet laat (zie ook punt 16, eerste alinea, tweede zin, van het na te noemen «Gemeenschappelijk Commentaar»).

Bij het Verdrag van Parijs werd een «Gemeenschappelijk Commentaar» opgesteld, teneinde zoveel mogelijk een uniforme interpretatie in de verschillende landen te bevorderen. Dit commentaar, dat ter gelegenheid van de totstandkoming van het Wijzigingsprotocol bij het Parijse Verdrag eveneens een wijziging onderging, is opgenomen in de rubriek J van, laatstelijk, Trb. 1964, 175 (blz. 49 en volgende). Het commentaar bevat een volledige toelichting op het Verdrag van Parijs, zodat de ondergetekenden ter nadere toelichting op het verdrag daarnaar verwijzen. Met betrekking tot het bedoelde Protocol zouden de ondergetekenden voorts willen wijzen op de notulen van de bijeenkomsten der regeringsdeskundigen inzake wettelijke aansprakelijkheid, gepubliceerd in rubriek J van Trb. 1964, 178 (blz. 41 en volgende).

III. Bijzondere bepalingen van het Verdrag van Brussel

De doelstellingen van het Verdrag van Brussel werden in Hoofdstuk I hierboven reeds uiteengezet. Het verdrag beoogt de voor vergoeding der schade ter beschikking te stellen middelen te verhogen tot boven het maximumbedrag van 15 mln. Europese eenheden, dat het Verdrag van Parijs aangeeft en dat, zoals vermeld, is gebaseerd op de mogelijkheid van verkrijging van private middelen, uit verzekering of anderszins. Het vult het Verdrag van Parijs aldus aan, dat de schadevergoedingsgelden in drie «tranches» ter beschikking komen (*artikel 3*). De eerste tranche loopt tot een bedrag van ten minste 5 mln. eenheden (vergelijk artikel 7, onder b, van het Verdrag van Parijs) en zal in beginsel uit private middelen worden betaald. Hierbij zij aangekend dat de staat ook met betrekking tot deze tranche reeds als zekerheidssteller kan optreden, zoals voor Nederland is bepaald in de artikelen 13 en 11 van de genoemde Wet van 27 oktober 1965, en in de daarmede overeenkomende artikelen 8 en 9 van het ontwerp voor de uitvoeringswet. De tweede tranche, van het genoemde bedrag van tenminste 5 mln. eenheden tot een bedrag van 70 mln. eenheden, zal uit publieke middelen van de staat, op wiens grondgebied de betrokken kerninstallatie is gelegen, worden gefourneerd en de derde tranche, van 70 mln. tot 120 mln. eenheden, uit publieke middelen, ter beschikking te stellen door alle verdragsluitende staten tezamen. De hierboven weergegeven regeling is in overeenstemming met arti-

kel 15 van het Verdrag van Parijs, dat bepaalt dat de partijen die maatregelen kunnen treffen welke zij nodig oordelen voor een verhoging van de in dat verdrag vastgestelde maximale schadevergoedingssom.

Artikel 3, onder c, van het Verdrag van Brussel geeft de partijen twee mogelijkheden ter realisering van hun hierboven genoemde verplichting met betrekking tot de terbeschikkingstelling van de openbare middelen. Zij kunnen namelijk het gehele bedrag van 120 mln. eenheden rekenen tot de aansprakelijkheid van de exploitant, in welk geval fournering van publieke middelen voor de tweede en de derde tranche geschiedt binnen het kader van diens aansprakelijkheid (artikel 3 onder c, i), dan wel de exploitant slechts aansprakelijk houden voor de eerste tranche, en de tweede en de derde tranche, (doen) fourneren uit openbare middelen buiten het kader van de aansprakelijkheid van de exploitant, met inachtneming van de materieel- en procesrechtelijke regels der verdragen (artikel 3, onder c, ii).

Voor Nederland is in het bijgaande ontwerp voor een uitvoeringswet gekozen voor de tweede mogelijkheid. Voor de motivering wordt naar de memorie van toelichting bij dat ontwerp verwezen.

Zoals werd vermeld zullen de gelden in de derde tranche door de partijen gezamenlijk ter beschikking worden gesteld. De verdeelsleutel volgens welke dit zal geschieden is neergelegd in *artikel 12* van het Verdrag van Brussel. Deze is gebaseerd enerzijds op het bruto nationaal produkt van ieder der partijen, waardoor rekening wordt gehouden met de draagkracht der onderscheiden staten, anderzijds op het thermisch vermogen van de kernreactoren die de partijen op hun grondgebied hebben, waardoor de gevaarstelling door de onderscheiden staten tot uitdrukking is gebracht. Het begrip thermisch vermogen geeft weliswaar niet alle factoren van het nucleaire risico weer, omdat het slechts op kernreactoren van toepassing is, maar is bij de opstelling van het Verdrag als een eenvoudige en deugdelijke maatstaf beschouwd, waarmede de relatieve omvang van het risico van de toepassing van de kernenergie in de verschillende landen kan worden vastgesteld. Bovendien vertegenwoordigen de reactoren in feite het grootste gedeelte van het risico dat met de toepassing van de kernenergie samenhangt.

Mede met het oog op de gezamenlijke verplichting der staten tot vergoeding van schade in de derde tranche, bevat het Verdrag voorts een aantal bepalingen die hun betrekkingen tot elkaar nader regelen (*artikelen 13 tot en met 17*). Ook hier is een taak toebedeeld aan het Tribunaal van het NEA.

Zoals in de memorie van toelichting bij het ontwerp voor de uitvoeringswet is uiteengezet, heeft men bij de opstelling van het Verdrag van Brussel dit alleen van toepassing willen doen zijn op schade, veroorzaakt door het gebruik van kernenergie voor vreedzame doeleinden. Omdat het niet mogelijk bleek een afdoende definitie voor het begrip: gebruik van kernenergie voor vreedzame doeleinden te vinden, werd overeengekomen dat de desbetreffende kerninstallaties door de staten op een lijst zouden worden geplaatst (artikel 2, onder a, i), met de mogelijkheid voor de andere partijen ter zake bezwaar te maken (artikel 13). De *Bijlage* bij het Verdrag van Brussel, die ingevolge artikel 20, onder a, integrerend deel daarvan uitmaakt, bevat bepalingen over de vergoeding van schade door een kernongeval waarbij een kerninstallatie op het gebied van een verdragsluitende partij betrokken is, die niet op de bovenbedoelde lijst voorkomt, teneinde te bevorderen dat de benadeelden soortgelijke aanspraken op vergoeding verkrijgen als bij andere kernongevallen.

Ter gelegenheid van de ondertekening van het Aanvullend Protocol bij het Verdrag van Brussel werd voor het Koninkrijk een verklaring aangelegd, welke verband houdt met het voorbehoud, door de Bondsrepubliek Duitsland en Oostenrijk gemaakt ten aanzien van artikel 9 van het Verdrag van Parijs, zulks teneinde te voorkomen dat dat voorbehoud tot verzwaring van de verplichtingen van Nederland zou leiden (Trb. 1964, 179, blz. 6). Het ligt in het

voornemen, ook deze verklaring bij de bekrachtiging van het onderhavige Protocol te herhalen.

Voorgesteld wordt (in artikel 5 van het ontwerp) bij bekrachtiging van het Verdrag van Brussel bovendien een verklaring af te leggen waarin te kennen wordt gegeven dat voor de toepassing van lid a (ii) van artikel 2 van het verdrag natuurlijke personen die in Nederland hun gewone verblijfplaats hebben, gelijk worden gesteld met personen die de Nederlandse nationaliteit bezitten. Lid b) van artikel 2 van het verdrag laat dit toe. Noorwegen, Denemarken en de Bondsrepubliek hebben een soortgelijke verklaring afgelegd. De ondergetekenden zijn voor een dergelijke uitbreiding omdat zij de in lid a) ii) van artikel 2 vervatte discriminatie minder gewenst achten en deze bij gevolg zoveel mogelijk willen beperken.

IV. Wenselijkheid van de bekrachtiging der verdragen

Een geheel doeltreffende regeling op het gebied van de aansprakelijkheid voor kernschade is, gezien de internationale aspecten der materie, zoals aangeduid in hoofdstuk I van deze memorie, slechts te bereiken in internationaal verband, zoals is geschied in de ter goedkeuring voorgelegde Verdragen van Parijs en Brussel en de daarbij behorende Protocollen. Om deze reden menen de ondergetekenden dat deze verdragen voor Nederland dienen te worden bekrachtigd, en dat de bestaande nationale wetgeving ter zake aan deze verdragen dient te worden aangepast. De Wet van 1965 was, zoals uit de desbetreffende memorie van toelichting blijkt, van opzet voorlopig en bestemd om te gelden totdat de verdragen voor Nederland van kracht zouden worden.

Dat deze verdragen eerst thans ter goedkeuring worden aangeboden is voornamelijk te wijten aan het feit dat het interdepartementaal overleg over het ontwerp-uitvoeringswet zeer veel tijd heeft gevergd. Daarbij kwam dat bekrachtiging van deze verdragen, in aanmerking genomen het bestaan van de tijdelijke wet, tot voor kort minder urgent werd geacht, vooral gezien het betrekkelijk geringe aantal kerninstallaties en de omstandigheid dat de verdragen nog slechts door een gering aantal staten waren bekrachtigd, zodat het Verdrag van Brussel zelfs nog niet in werking getreden was. Recente ontwikkelingen op dit gebied en de daarmee gepaard gaande toeneming van het nucleaire transport over land, maken bekrachtiging door Nederland thans urgent.

De regering van de Nederlandse Antillen heeft doen weten dat zij, gezien het geringe directe belang der regelingen voor dat land, voorshands van medegelding afziet. Derhalve wordt slechts goedkeuring van de verdragen (met Protocollen) gevraagd voor Nederland.

De Minister van Justitie,
A.A.M. van Agt

De Minister van Buitenlandse Zaken,
M. van der Stoep

De Staatssecretaris van Financiën,
A. de Goede

De Minister van Economische Zaken,
R.F.M. Lubbers

De Minister van Verkeer en Waterstaat,
T.E. Westerterp

